

Ксенија Ј. Кончаревић¹
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за славистику

СРПСКИ ТЕРМИНИ СРОДСТВА: ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКИ, ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ И ЛИНГВОДИДАКТИЧКИ АСПЕКТИ²

У раду се нуди оквир за презентацију термина сродства у настави српског као страног језика срачунату на формирање социокултурне и лингвокултуролошке компетенције. Указује се на лексичко-семантички потенцијал термина за чланове уже породице, а затим анализира њихово присуство у фразеологизмима, који се разматрају са становишта семантике, етимологије и стилске маркираности.

Кључне речи: српски језик као страни, термини сродства, фразеологизми са терминима сродства.

Сродство је универзална социјална категорија, једна од фундаменталних институција друштвене структуре. Појам сродства обухвата више групација различитог опсега, важности, значења и врсте, али се у тој комплексној структури (детаљније в. Левин 1970) одвајају две основне скупине: родбина и својта (сродбина). Родбина је биолошко-социјална, генетски условљена повезаност која укључује све релације настале самим рођењем, дакле, независна је од било какве индивидуалне акције или наклоности и не подлеже променама социјалног карактера. Својта је, међутим, сродство које проистиче из социјалних импликација као што су брак и одговарајуће друге форме хетеросексуалног удруживања двеју особа, чиме се, преко њих, повезују и сви чланови њихових родбина.

¹ kkoncar@mts.rs

² Рад је настао у оквиру пројекта Православног богословског факултета Универзитета у Београду *Српска теологија у XX веку: фундаменталне и ревијосне теолошке дисциплине у европском контексту – историјска и савремена истраживања*, који финансијски подржава Министарство просвете и науке Републике Србије (евиденциони број пројекта ОИ 179078).

У усвајању српског језика као страног формирање појмова, представа и генерализација везаних за родбинске односе од значаја је за изграђивање социокултурне компетенције, а усвајање термина сродства за изграђивање лингвокултуролошке компетенције (о овим компетенцијама в. детаљније: Кончаревић 2004; Комадина 2021). Прва од поменутих компетенција подразумева поседовање знања о структури српске породице у прошлости и данас, о обичајима везаним за успостављање сродбинских и веза које проистичу из одређених социјалних ситуација (кумство – крштено, венчано, шишано, у неким крајевима и кумство умира освете, побратимство/посестримство, дојење детета од стране друге особе, усвајање детета). Без знања о породици, родбини и својти није могуће разумети, на пример, фразеологизме *јака кућа, веља кућа, уледна кућа* (кућа је овде лингвокултурама употребљена у сродничком значењу, ужем или ширем – у смислу задруге, рода или чак мањег братства; обухвата и појам домаћинства – исп. *дом, оињишиџе, вериџе, дим, комошиџре, оџак: И свиџџе џџе је срџска душа која, џџамо је мени оиџџџбина моја, мој дом и моје рођено оињишиџе* – Алекса Шантић; *Срби из Хрватиџске џосле акџије „Олуја” били су џринуђени да наџусџџе своја вековна оињишиџа*). Или: *Ми Биџовиђи смо из џлемена Цуца, док су Вукчевиђи од Васојевиђа* – лингвокултурама *џлеме* означава најширу групацију сродства, која често обухвата и несроднике; у многим крајевима има значење братства или рода, фамилије, па се сматра да су једно племе сви који имају исто презиме или исту крсну славу. Родбински односи оставили су печат и на друге односе унутар српске етносоциокултурне заједнице, па отуда запажамо обрађања типа: *рођо, рођко, рођаче, роде, браџџе, сине, секо, бако, деко, џџеџо/џџеџка Милева, чико/чика Радиџа, џриџо*) и особама са којима нисмо у сродству. *Рођа* у примарном значењу јесте *рођак*, нарочито крвни сродник, али данас се блиском или драгом човеку, нарочито старије особе, обрађају хипокористиком *рођо* (*Рођо, донеси ми мало бурека, не моју да излазим џо овом снеју*), чак и у званичним ситуацијама, од миља, ради стварања повољне психолошке атмосфере: *Хајде, рођо, џоџледај још мало џџај џример* – на испиту). Занимљиво је да је средином XIX века у Београду и Крагујевцу хипокористик *рођа, рођо* био синоним за луцкастог човека (Ракић 1991: 76). Претеривање у позивању на сродство изнедрило је низ фразеологизама: *Наше секе њезине неке Вуке Вукарџе Вукиђеве жене рођени неђевџрни џасџорак* („кад ко ћџра својакање до у Бог зна које кољено”, објашњава Вук Караџић (Караџић 1949, бр. 7595), а има и низ других шалџивих или подсмешљивих израза сличне семантике – *куњадо бабе џџевџе, дџџџџе џџеке звекеџало, дџџџџе вуруне жарџло, кумине куме кума џа њезине друџе из џрвоџа селе џевџричић, моје џриџа Јеке џа њезине секе ручноџа дџџџџе рођено џасџорче* и сл. (Ракић 1991: 84–85). Овакви примери, за разлику од претходно наведених, могу се презентовати само

као релаксациони елементи и ефектна илустрација српског традиционалног држања до родбинских односа (бећковићевски казано: *Чији си ти, мали?*).

Са лингвокултуролошког становишта приликом усвајања термина сродства у српском језику као страном пажњу заслужују структура термина сродства, њихово порекло, лексичко-семантички потенцијал термина за чланове уже породице и најближе својте, њихово присуство у фразеологизмима и паремијама, које се анализирају са становишта семантике, етимологије и стилске маркираности (методолошке основе таквог приступа лингвокултуролошком пољу „Породични и родбински односи” разрадили смо у: Кончаревић 2007; детаљније о теорији ЛКП в. Воробњев 1997: 57–73, 84–250).

Српски језик располаже богатом и разгранатом терминологијом сродства (исп. Митровић 1985; Тапоски 1986; Ракић 1991: 58–85), како на дијалекатском, тако и на нивоу стандардног језика. Праиндоевропског порекла су термини за уже чланове породице (*мајка, оћац, сестра, браћ, кћер, син*), а општесловенског порекла су термини за децу од сестре или брата и за децу брачних другова (*јасћорка, јоћерка, јасћорак, јосинак, маћеха, очух, сћриц*), као и термини настали редупликацијом слогова *баба, гедга, шећа, нана* (детаљније о историјско-културолошким аспектима родбинске терминологије в. Колесов 2000: 35–53; Вендина 2019: 402–406). Занимљиво је присуство позајмљеница из других језика, као нпр. *шоћор* – хунгаризам, *куњадо, небуд* – италијанизам, *бабо, даца, амица, балдуза* – оријентализам итд.) (Ракић 1991: 46–47). Постојање турцизама у овој сфери неки аутори сматрају одразом присуства Османлија на нашим просторима, као и потоњим склапањем бракова између муслимана и православних (Кулишић 1953: 148).

Интересантно је да у српском језику постоје термини за претке даље од четвртог колена, као нпр.: *наврдгед, аскурћел, курћел, курлебало, сукурдов* (Книн); *јарћијан, курћел, аскурћел, курејбало, сукурдов, ажмикур, курајбер* (Цетиње); *наврнбаба, аскунћела, курћуја, куребала, сукурдгача, сурдејгача, бела орлица* (исп. Бјелетић 1993: 200). По овоме је српски језик богатији од, рецимо, руског, у коме се називи предака исказују само синтагматски, дакле описно (исп. Моисеев 1962). Разуме се, овакви подаци у настави српског језика дају се само информативно, тако да поменути термини не подлежу активном усвајању (утолико пре што и носиоци српског језика у новијим генерацијама, нарочито у урбаним пределима, термине сродства познају само рецептивно, а то је одраз њиховог постепеног нестајања, о чему је писао етнолог Мирко Барјактаревић још средином 80-их година XX века – исп. Барјактаревић 1986).

У српском језику постоји велики број фразеологизама и посебно пословица које се односе на чланове породице. Ове језичке јединице

обухватају најважније сфере живота у заједници и представљају кондензовану илустрацију запажених појава које се коментаришу и оцењују на позитиван или негативан начин, стимулишући одређен начин понашања или га осуђујући. С обзиром на то да су засноване на животном искуству стеченом у одређеној средини, фразеолошке и паремиолошке јединице одсликавају виђење света у оквирима српске етносоциокултурне заједнице, и могу имати специфичности које су искључиво мотивисане националним културним обрасцима, али могу бити заједничке и за више заједница. Није ретка појава да су паремије противуречне, што значи да пружају могућност сагледавања одређене родбинске улоге са различитих аспеката.

У даљем излагању представимо неке фрагменте језичке слике света носилаца српског језика, репрезентоване лингвокултуремама *мајка*, *ошџац*, *кћерка*, *син*, *браћ*, *сестра*. По овом моделу може се анализирати, а потом и вршити лингвокултуролошка презентација термина за ширу родбину и својту.

Ошџац је, како показују конуслтовани једнојезични речници, 1. *мушки родитељ својој деци* 2. *родоначелник* 3. *шћинџа калуђера и/или фрајира*. У примарном значењу као синоними користе се хипокористици *шџаја*, *шџајко*, *шџале*, *ћале*, *ћалко*, *бабајко*, *гага*, *гајко*, *оцо*, дијалектизми *бабо*, *баба*. *Очевина* је очево имање, оно што је отац оставио у наслеђе (слично и: *деговина*). *Ошџабина* је земља из које смо поникли, земља наших отаца (о структури асоцијативног поља ове лингвокултуре у односу на домовину в. Ристић 2022). *Ошџац рођени* је фразеологизам који указује на крајњу блискост, присност, старање о некоме: *Професор Микић био нам је њојош оца рођеној*. За објективно, непристрасно суђење или расуђивање каже се: *ни њо бабу*, *ни њо сџричевима* (прецедентни текст из народне епике подразумева и фрагмент: *већ њо њравди Боја истиниоја*). Када о некоме имамо лоше мишљење, употребићемо пејоративни фразеологизам: *Оца му очиној!* У другом значењу (родоначелник) ова се лингвокултураема користи доста често: *Добрицу Ћосића смајрали су оцем нације*. *Никола Пашић био је ошџац српске њарламентџарне демократије*. Треће значење користи се у религиолекту и у сакралном дискурсу: *Блајословије, оче њумане!* *Ошџац Иларион ошворио је изложбу икона*. *Светиј Васиље Велики један је од најзначајнијих Ошџаца и учинџеља Цркве*. *Добила сам блајослов од свој духовној оца* (духовника). *Очински* је прилог са значењем: брижно, мудро, са много топлине и разумевања: *Према свима нама њосџављао се очински, никоја није вређао, за свакоја је имао речи разумевања и њодришке*.

Једнојезични речници српског језика као примарно значење лексеме *мајка*, пре свега, наводе *жена* или *женка животиње у односу на своје њошомсџво*. Пренесена значења тичу се кључних аспеката који се не спомињу у дефиницијама, јер се, вероватно, подразумевају, а то су рађање и

истовремено брига за потомке. Оба ова аспекта присутна су у фигуративној употреби: изреке типа *оїрезносї је мајка мудросїи, лењосї је мајка свих їорока* у фокусу имају само онај део значења који види мајку као извор неке појаве, док се у случају називања *мајком* монахиња које су живот посветиле Богу и бризи за ближње (типа: *маїи иїуманија, маїи Јусїина*) у језичкој слици света занемарује чињеница да оне обично нису родитељке, и указује се на њихов позитиван, добронамеран, састрадалан однос према људима. Исто важи и за изразе *ђачка мајка, сиройињска мајка, војничка мајка* и сл. који се могу односити (а често се и односе) на особе мушког пола које су добре према некоме, штите га и помажу му: *Професор Тарасјев био је наша сїуденїска мајка.*

Најједноставнији за разумевање су поредбени фразеологизми *їо као од мајке рођен/како їа је мајка родила*, што недвосмислено упућује на чин доношења на свет. Нешто су тежи за разумевање при усвајању српског језика фразеологизми *жалосна му/јој/им мајка, до жалосне мајке*, који значи *сїрашно, ужасно, до їройасїи, до їоїїуної унишїења*, пошто се сматра да је мајчина жалост највећа, и да најдуже траје (као што сугерирају и изрази: *Мајка їи/му/им кукала!, Кукавна му/јој/им мајка!* са значењем осуђивања, неодобравања нечијег поступка или понашања у целини).

Поредбени фразеологизми *наїиїи се као мајка, їијан као мајка*, који су веома чести у разговорном стилу, вероватно своју прототипску ситуацију имају у ранијим временима, када је женама за време порођаја давана ракија ради ублажавања болова.

Мајком се, међутим, назива и баба, свекрва или старија жена уопште. Ово је углавном назив којим се изражава поштовање, а користи се у супстандардном изразу за обраћање женској особи, углавном старијој (*Оїворийе, мајка Јеко, ја сам! Мајка, можесїе ли ми рећи їде сїанују Малейїини?*). Брига о другима имплицира доброту, која се може сматрати конотацијом лексеме *мајка*. Фразеолошки материјал указује на доброту мајке као основу семантичке мотивације за стварање израза типа: (дечак је у новој породици прихваћен) *као код мајке рођене, (биїи некоме) їоїуї мајке (рођене), сїарайїи се о некоме као (рођена) мајка*, а то је случај и са изразом *биїи као мајка*, за који Јосип Матешић (1982) даје објашњење *биїи добар/доброћудан/великодушан*. Драгослав Андрић (1976) за жаргонски израз *мајка си!* наводи значења *сјајан си, добар си, баш си друї, збиља си фер: мноїо їи хвала* (исп. у омладинском жаргону: *кева си*, са истим значењима).

Семанїичко-деривациони речник срїскої језика (Гортан-Премк и др. 2006) под одредницама *маїи, мајка* и *мама* даје исцрпне податке о значењу и изведеницама на основу којих можемо закључити да се оно што је повезано са мајком сматра добрим (в. нпр. дефиницију уз прилог *маїерински: као*

маји, *нежно*, *шойло*). *Мајкан* и *мајковић* су хипокористици који, према истом извору, означавају јуначину, делију, дакле неког ко има изузетне особине; данас ретка реч *мајерић* може означавати *дечака који личи на мајку или њене сроднике*, или *размаженог дечака*. *Мајкаји* се значи *клеји се мајком*, а *куне* се оним што се сматра веома вредним. *Одмајчији* се (са квалификацијом у РСМ да је необично, као и потврдом из М. Вујачића) значи *одвојити се од мајке, изићи из њеног сарања*, што упућује на посебну улогу мајке у бризи о детету у ранијем узрасту. Фразеологизми *мамин син* – *размажен младић*, *мајчин син* – *никоговић*; *дрзак* и *безобразан човек*: *Е нећеш, мајчин сине!*; *држаји се за мајчине скуће* – *бити незрео*, *мајерина маза*, *мајчина маза* – *размажено дете* указују да неко није сазрео или да има негативне особине. *Пройишијайи мајчино млеко* значи толико се намучити да ти и прва храна која ти је живот даривала преседне (*Пройишијали смо мајчино млеко док нисмо научили све деклинације*).

Материјал једнојезичких речника пружа занимљив материјал и за лингвокултурему *брај*: 1. а) *син истих родитеља другој њиховој деци*; *мушкарац деци његова сирца*, *ујака*, *шешке*: *брај од сирца*, *од ујака*, *од шешке*; 2. *назив од мила који снаха даје деверу*; 3. а) *припадници истој нарада*, *племена*, *брајска један другом*; 2 *припадници исте организације*, *калуђери истој манастира*, *чланови духовничког реда један другом*; 4. *пријатељ*, *друзи*. Брат је увек добар; за лошег брата користи се лексема *небрај* или *назовибрај* (постоји и *назовисестра*, али не и **несестра*). *Брај* и синоними *бураз*, *буразер* се користе и у значењу: *познаник*, *пријатељ*, код мање образованог света и у омладинском жаргону (отуда у савременом језику неологизам *буразерска приватизација*). Облик *буразеру* користи се и у обраћању непознатој особи (стилски снижено). Вуков *Рјечник* констатује занимљив пример несродничке употребе речи *брај* међу Србима граничарима, које су француски војници називали *брај-рејемениом* јер су ови обраћање *браје* користили као поштапалицу (*Бојме*, *браје...*). Обликом *Бојом браје* оловљавао се побратим. *Брај по млеку* јесте брат детету своје дојкиње (тзв. сродство по млеку). *Брај у Христју* јесте назив за учрквењеног верника, монаха – *сабраја* неког манастира, или припадника богомољачког покрета. Монаху се игуман и сабраја обраћају формулом *браје + име* (*браје Дионисије*), а лаици формулом *оче + име*. *Браја* у фигуративном значењу могу бити повезана неком заједничком особином, па се за пијанице каже *мокра браја*, а за људе који праве неред и галаму (најчешће пијане) – *весела брајица*. Колоквијални израз *браје слајки!* користи се за обраћање пажње при приповедању: *Не знаш ји, браје слајки, колико ми је он пара извукао*; за изражавање чуђења, неверице: *Ау, браје слајки, ја је ли то мојуће?*, док је *аман бре браје!* усклик при негодовању. *Брајски* подразумева присност,

блискост, несебичност: *Развијају се и јачају везе између брајских народа Србије и Кине; Брајску помоћ њројницима са Косова ујушили су зайослени у здравственим усшановама Војводине; Пакеј смо поделили брајски.*

Сесџра је, како је показала Марија Стефановић у анализи асоцијативних поља назива за чланове породице, извор позитивних емоција и оцена (Стефановић 2012: 34). Значења ове лексеме констатована у једнојезичним речницима српског језика су: 1. а) *рођена сесџра: женска особа друјој кад су им родителји ишти или бар један од њих*, б) *од сџрица: кћи моја сџрица (мени)*, в) *сесџра од ујака: кћи моја ујака (мени)*, г) *сесџра од шешке: кћи моје шешке мени*; 2. *чланица неке верске или идеолошке заједнице*; 3. *болничарка*. Позитивној емоционалној обојености ове лексеме свакако су допринеле и колокације *медицинска сесџра*, *милосрдна сесџра* – монахиња или часна сестра која помаже у болници, сиротишту, старачком дому, али и улога коју сестра игра у породици (отуда честа употреба хипокористика: *сеја*, *сека*, *селе*, *сеша*, *гада*). Добре пријатељице нативају се у супстандарду *швесџеркама*, *швецама* (од нем. *Schwester* – сестра). Монахиње из истог манастира чине *сесџринство*, игуманија их ословљава формулом *сесџро + име (сесџро Василија)*, а сестрама се називају и уцрквењене вернице, посебно чланице богомољачког покрета (*наша сесџра у Хрисџу*, *сесџра Миланка*). За блиске организације каже се да су *сесџринске* (нпр. *Руска и Српска љрославна црква су сесџринске цркве*), несебична љубав је *сесџринска*, као год и помоћ или саосећање. За обраћање пажње при казивању упућеном женској особи користи се фразеологизам *сесџро слајка: Не знаш ши, сесџро слајка, какав је ши човек*; исто и за изражавање чуђења, неверице: *Ију, сесџро слајка, ља зар ниси чула? Међутим, фразеологизам сека Перса* негативно је маркиран – користи се пејоративно, када се говори о мушкарцу који се понаша као жена, слабићу, човеку који много прича или оговара.

Син је 1. *мушко дете за њејове родителје*; 2. *(син ошацибине) мушки члан народносне заједнице* и 3. *мушки члан верске заједнице*. *Синчић* је деминутив, а *синак* хипокористик или пејоратив који се користи при подруљивом обраћању млађој мушкој особи. *Слушај, синак. Не може ши љако...* Занимљив је навод из Вуковог *Рјечника* да су се тако Турци понекад обраћали хришћанину. Духовник вернику који му се обраћа говори: *сине мој* (верници: *кћери моја*), што проистиче из односа духовног очинства који се склапа између особе која се поверава духовном руковођењу и духовника. Све посланице Светог архијерејског сабора СПЦ упућују се „свештенству, монашту и свим синовима и кћерима наше свете Цркве” (имплицира се да је Црква мајка верницима који се у њој рађају крштењем и негују за духовно узрастање светим тајнама; иначе, идиом *мајка Црква* користи се у терминолошком значењу, за именовање киријархалне у односу на из ње издвојене помесне

цркве). Идиоми са компонентом *син* обично имају пејоративно значење: *црни сине!* користи се као израз негодовања при обраћању не само биолошком сину него и млађој мушкој особи; *кучкин син* је никоговић, *мамин син* упућује на размаженост, незрелост, неки пут и поседовање привилегија (*зайошљавају се њреко везе мамини и ѿајини синови*).

Од чланова примарне породице остало је да размотримо још кћерку. *Кћи, кћер, кћерка* јесте *женско дејше својим родитиљима*. Постоје бројни хипокористици – *ћера*, у народној поезији *шћера, шћерца*, а деминутивни облик је *ћерчица*. Занимљиво је да се ћерки Срби обраћају и обликом: *сине!*, што са своје стране такође указује на примат мушког детета у језичкој слици породице (остали показатељи су анализа структуре и садржаја асоцијативних поља и статус у паремијама – исп. Стефановић 2012: 56–62). При негодовању се користи израз *црна кћери/ кћерко!* као обраћање не само биолошкој ћерки него и млађој женској особи.

Термини сродства и фразеолошке лингвокултуреме са компонентом родбинске терминологије значајни су за овладавање српским језиком као страним у интеракцији са националном културом. Предност функционалне презентације културолошки маркираног лексичког материјала по моделу који смо овде предочили састоји се у повезивању јединица разних нивоа и могућности концентричне расподеле тога материјала, тако да квантитативне и квалитативне димензије сваког центра буду адекватне параметрима лингвистичке, комуникативне и социокултурне компетенције која се формира у свакој конкретној етапи учења српског језика.

Лексикографски извори

- Андрић, Д. (1976). *Двосмерни речник српској жаргону и жаргону сродних речи и израза*. Београд: Београдски издавачко-графички завод.
- Матејић, Ј. (1982). *Frazološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Московљевић, М. (2000). *Речник српскохрватској књижевној језика са језичким савешником*. Београд: Гутенбергова галаксија.
- Речник српскохрватској књижевној језика* (1967–1976). Нови Сад, Загреб: Матица српска / Матица хрватска.
- Горган-Премк, Д., Васић, В., Драгићевић, Р. (2006). *Семантичко-деривациони речник*. Свеска 2: *Човек – унутрашњи органи и ѿкива, ѿсихофизиолошка стања и радње, ѿсихофизичке особине, сродство*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Хлебец, Б. (2006). *Речник сленга: енглеско-српски : српско-енглески. 2, доуњено издање*. Београд: Београдска књига.

Tanocki, F. (1986). *Rječnik rodbinskih naziva*. Osijek: Izdavački centar Revija Radničkog sveučilišta „Božidar Maslarić“.

Литература

- Барјактаровић, М. (1986). О сродничким називима код нас и о њиховом постепеном нестајању. *Гласник Етнографској музеја у Београду*, 50, 125–129.
- Бјелетић, М. (1993). Терминологија крвног сродства у српскохрватском језику. *Јужнословенски филолој*, L, 199–207.
- Вендина, Т. И. (2019). *Средњовековни човек у ојлегалу сјарословенској језика*. Прев. Јустин Годић. Пале: Филозофски факултет – Центар за руски језик и руске студије.
- Воробьев, В. В. (1997). *Линџвокуљџуролоџия (џеорџия и мџетоды)*. Москва: УДН.
- Колесов, В. В. (2000). *Древняя Русь: наследие в слове. Мир человека*. Санкт-Петербург: Филологический факультет СпбГУ.
- Комадина, И. (2021). Социокултурни аспект учбеника страног језика. *Филолој XII* (23), 211–225.
- Кончаревић К. (2004). Презентација српске културе у учбеницима српског језика као страног. *Научни сасџанак слависџа у Вукове дане*. Београд: МСЦ, 34 (1), 217–228.
- Кончаревић, К. (2007). О једном лингвокултуролошком моделу дидактичке презентације лексике (модел лингвокултуролошког поља у настави лексике српског језика као страног). *Научни сасџанак слависџа у Вукове дане*, Београд: МСЦ, 36 (1), 439–447.
- Левин, Ю. И. (1970). Об описании системы терминов родства. *Советџская эџноџрафия*, 4, 18–30.
- Митровић, Ј. (1985). Називи за степене потомака и предака код Срба. *Гласник Етнографској музеја у Београду*, 49, 181–192.
- Моисеев, А. И. (1962). Типы толкования терминов родства в словарях современного русского языка. *Лексикоџрафический сборник*, 5, 23–34.
- Ракић, Р. (1991). *Терминологија сродсџва у Срба*. Београд: Филозофски факултет, 1991.
- Релич, М. (2000) Имя отец в русском и сербском языках. [В сб.:] Б. Станкович (ред.), *V международный симџозиум «Сосџояние и џерсџекџивы соџосџавџиџельных исследований русскойо и друџих языков»* (Белград - Ниш, 30 мая - 1 июня 2000 г.). Доклады. Београд: МАПРЈЛ, Славистичко друштво Србије, 314–319.

- Ристић, С. (2022). Концепт *домовине/оџаџбине* у контексту асоцијативне граматике. *Јужнословенски филолоџ*, LXXVIII, 676–695.
- Стефановић, М. (2012). *Језичка слика њородице у руском и српском језику*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Кулишић, Ш. (1953). Razmatranja o porijeklu Muslimana u Bosni i Hercegovini. *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, 8, 145–158.

Ксения Кончаревич

**СЕРБСКИЕ ТЕРМИНЫ РОДСТВА: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ,
ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ И
ЛИНГВОДИДАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ**

Резюме

В предлагаемой работе обосновывается презентация терминов родства в обучении сербскому языку как иностранному, с целью формирования социокультурной и лингвокультурологической компетенции студентов. Указывается на лексико-семантический потенциал терминов, обозначающих членов семьи, а потом анализируется их присутствие в фразеологизмах, которые рассматриваются с точки зрения их семантики, этимологии и стилевой окраски.

Ключевые слова: Сербский язык как иностранный, термины родства, фразеологизмы с терминами родства.